

JEAN RACINE

vervolgens, werken samen om ons in deze wereld te doen gelooven en onzen geest te nopen, erin te blijven verwijlen. En hetgeen deze, onze neiging dan nog aanmerkelijk versterkt, dat zijn de eigenaardige zeden van Racine's personen, de bijzondere aard van de gebeurtenissen waarin zij plegen te zijn verwickeld, en tenslotte de merkwaardige visie op de menschelijke psyche die het totaal van Racine's wereld ons suggereert.

Dat deze personages hun eigen zeden hebben, kwam reeds een oogenblik ter sprake toen wij nagingen, of Taine gelijk had hen hovelingen uit de 17e eeuw te noemen. Het is een feit dat zij zich niet geheel en al gedragen als menschen uit hetgeen wij gewoon zijn de werkelijkheid te noemen. Wij zagen het reeds: zelfs op oogenblikken dat zij door den hevigsten hartstocht worden bewogen, drukken zij zich met zorg uit. Dit gaat zoo ver, dat zelfs hun uitroepen voorbereid schijnen. Uitroepen doen zich in hun taal voor als toppen van een langzame gradatie, veeleer dan als een plotseling zich verheffen; zij hebben iets beraamds. En altijd houden zij zich binnen de grenzen van een opwinding die, ondanks alles, nog redelijk, verklaarbaar, gematigd weet te blijven. Deze menschen schrikken op harmonieuze wijze en hun verontwaardiging uit zich in uitvoerige en geschakeerde tiraden. Hun welbespraaktheid, in één woord, begeeft hen nooit. En het is een welbespraaktheid die altijd verzacht. Als Pyrrhus Andromaque aankondigt dat hij haar kind zal laten dooden, zegt hij dit niet; hij zegt:

Le fils me répondra des mépris de la mère.

en Néron geeft op de volgende, betoomd-wreede, wellevend blijvende manier te kennen dat hij voornemens is, aan Britannicus' bestaan een eind te maken, indien Junie dezen niet als minnaar afwijst:

Caché près de ces lieux, je vous verrai, Madame.
Renfermez votre amour dans le fond de votre âme.
Vous n'aurez point pour moi de langages secrets:
J'entendrai des regards que vous croirez muets;
Et sa perte sera l'infailible salaire
D'un geste ou d'un soupir échappé pour lui plaire.

Racine's wereld is er een van diplomaten, maar van diplomaten die door de meest tragische gevoelens bezielde, en tot de felste misdaden in staat zijn; en juist hun hoofscheid maakt hun misdadigheid nog afzichtelijker dan ze al was.

De hevigheid hunner gevoelens houdt deze personages in een voortdurenden staat van spanning. Ook leven zij, als het ware, *dicht op elkaar*. Zij zijn voor hun geluk op